

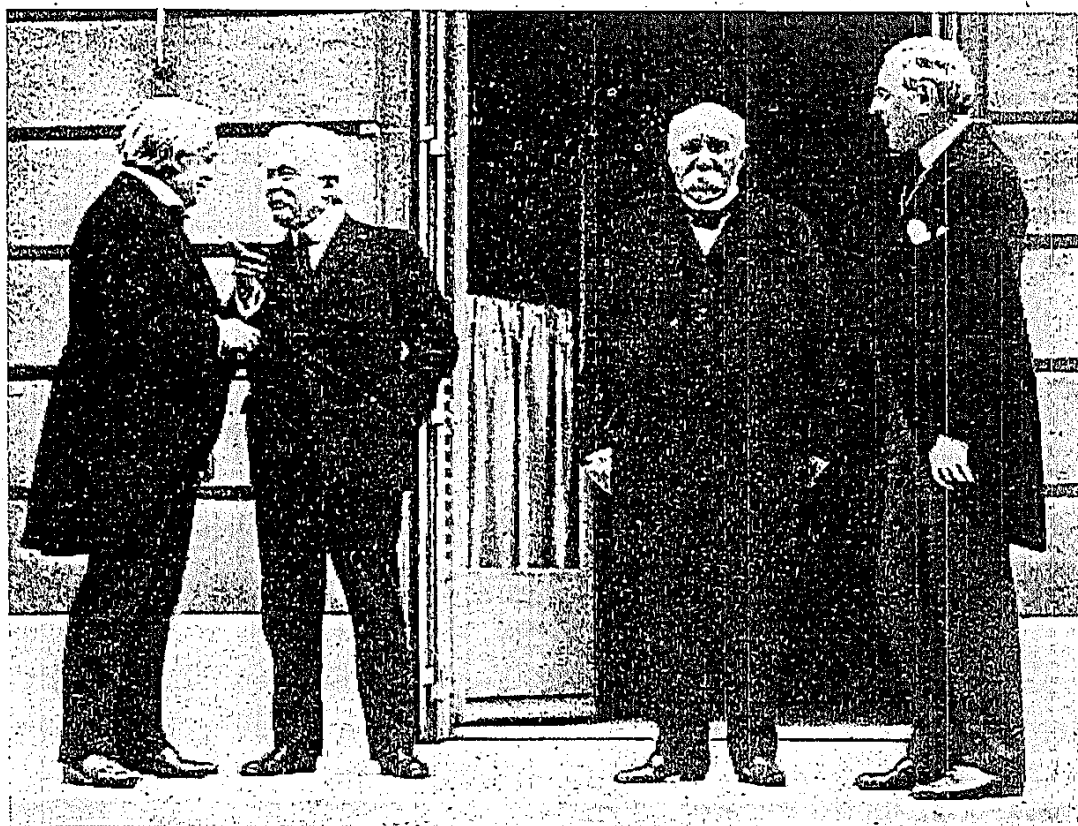
*VERSAILLESFREDEN UNDERTECKNAS

I juni 1919 slöts freden i Versailles. I fredsförhandlingarna hade inga representanter för de besegrade fått delta. Resultatet blev en fred, som enligt mångas mening bar fröet till nya strider inom sig. Så här upplevde en engelsk diplomat fredens undertecknande:

Vi tar efter lunchen en bil från hotellet ut till Versailles. På slottets trappa står republikanska gardet på parad. På varje trappsteg står två gardister, saluterande med sablarna. Det är en ståtlig syn. Vi passerar genom två förmak, vars golv är täckta av underbara, tjocka, mjuka mattor. Aldrig sedan Ludvig XIV:s tid har Versailles varit så praktfullt och pråligt som i dag.

Vi stiger så in i spegelsalen. Den är indelad i tre avdelningar. Längst bort är den redan packad med tidningsmän. I mitten står ett hästskeformät bord, avsett för segrarmakternas fullmäktige. Framför det står som giljotin det bord, där själva undertecknandet av freden skall ske. Den tredje avdelningen av salen är sedan fylld med rader av stolar för den väldiga mängden inbjudna, längst fram för de mest betydande. I allt måste det finnas platser för över tusen personer.

Frankrikes konseljpresident Clemenceau (klemanså') har redan slagit sig ned på sin plats. Han verkar liten och på något sätt hopskrumpen och är gulaktig i hyn. De övriga delegaterna anländer i små grupper och går sakta uppför mittgången. Wilson, Förenta staternas president, och Lloyd George, Englands premiärminister, är bland de sista som anländer. De slår sig ned vid det hästskeformade bordet mitt i salen. Bordet blir till sist fullt. Clemenceau ser sig omkring till höger och vänster. De närmaste fortsätter att samtala, sedan de intagit sina platser, och Clemenceau ger tecken till vaktmästarna, som säger "Sch! Sch! Sch!"

"De fyra stora" vid Versailleskongressen. Från vänster engelske premiärministern Lloyd George, italienske ministerpresidenten Orlando, franske konseljpresidenten Clemenceau och amerikanske presidenten Wilson.

Man slutar prata, och man hör endast en och annan hostning och det torra prasslandet av program. Efter ytterligare något hysjande inträder en fullständig tystnad, som bryts av en skarp militärisk order. Gardisterna vid ingången sticker snabbt svärderna i skidorna med ett högt klickande. "För in tyskarna!" beordrar Clemenceau. Hans röst ljuder på en gång avlägsen och genomträngande.

Genom dörrarna träder två vaktmästare med silverkedjor. De marscherar i rad. Efter dem kommer fyra officerare från Frankrike, England, Amerika och Italien. Och sedan, isolerade och beklagansvärda, kommer de båda tyska delegaterna, dr Müller och dr Bell. Tystnaden är skrämmande. Då och då hörs det ihåliga ljudet av deras steg, då de går på parketten mellan mattorna. De

undviker de två tusen ögon, som är riktade mot dem, och håller sina blickar fästa vid taklisten. De är båda dödsbleka. De ser inte ut som representanter för en brutal militarism. Den ene är tunn och rödögd och ser ut som andrafiolen i en orkester. Den andre har ett fullmånansansikte och ser plågad ut. Han liknar mest en kammarlörd. Det hela var mycket pinsamt.

Tyskarna förs till sina stolar. Clemenceau bryter tystnaden. "Mina herrar", säger han med hes röst, "sammanträdet är öppnat." Han tillägger några olyckligt valda ord: "Vi är här för att underteckna ett fredsfördrag." När han har slutat, skyndar sig tyskarna att resa sig upp. De vet, att de är de första som skall underteckna traktaten. De får en vresig uppmaning att sätta sig igen. Först skall Clemenceaus ord översättas till engelska. När detta har skett, förs tyskarna högtidligt fram till det lilla bord, där fredstraktaten ligger utbredd. I salen råder en spänd stämning, som emellertid lättar, när tyskarna har satt sina namn under akten. Samtalen börjar åter i dämpad ton. En efter en reser sig delegaterna och ställer sig i kö för att invänta sin tur att underteckna fredsfördraget. Det hela går mycket raskt undan.

Plötsligt hörs utifrån ljudet av kanoner, som ger salut. Därmed tillkännages för Paris, att det andra Versaillesfördraget har undertecknats av dr Müller och dr Bell. På avstånd hörs ljudet av hurrande människomassor. Till slut har den siste delegaten undertecknat. Ett sista hyssjande från ceremonimästarna. "Sammanträdet är avslutat", yttrar Clemenceau. Inte ett ord därutöver.

Vi satt kvar, medan tyskarna leddes ut likt fångar från en domstol. Deras blickar var fortfarande fästa på någon avlägsen punkt vid horisonten. Vi satt också kvar, medan de förnämsta delegaterna lämnade salen. Sist av dem gick Clemenceau. När man gratulerade honom, svarade han: "Ja, det är en stor och skön dag!" Han hade tårar i sina rödkantade ögon. "Är ni säker på det?" frågade jag en kvinnlig fransk tjänsteman, som jag kände och som liksom jag hade hört vad som sades. "Inte alls", svarade hon.

1. Vilka var de ledande statsmännen under Versailleskongressen?
2. Författaren till berättelsen var inte övertygad om att dagen var "stor" och "skön".
Varför?
3. Tycker du författaren har rätt? Motivera ditt svar.
4. Förklara vilken sorts källa texten är och diskutera om den är en bra källa.

